

Comarques pirinenques, comarques turístiques?

Moltes vegades no som conscients de la varietat dels territoris i comunitats humanes que conformen les comarques pirinenques catalanes més Andorra.

Moltes vegades és té una imatge idealitzada que no es correspon a la realitat.

El Pirineu català no és sols muntanyes i turisme.

Un petit repàs a certes dades ens faran evidents aquesta situació i ens permeten fer una mirada que aclareix un panorama real.

Antoni Llagostera i Fernández, periodista i historiador, president del Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès

Comarques	Població (2013)		Extensió territorial		Densitat
Catalunya	7.553.650		32.108,00		235,3
Alt Empordà	141.351	1,87	1.357,50	4,23	104,1
Garrotxa	56.106	0,74	734,6	2,29	76,4
Ripollès	25.995	0,34	956,6	2,98	27,2
Berguedà	40.555	0,54	1.185,20	3,69	34,2
Cerdanya	18.630	0,25	546,7	1,70	34,1
Alt Urgell	21.128	0,28	1.447,50	4,51	14,6
Pallars Sobirà	7.330	0,10	1.377,90	4,29	5,3
Pallars Jussà	13.607	0,18	1.343,10	4,18	10,1
Alta Ribagorça	4.097,00	0,05	425	1,32	9,6
Vall d'Aran	10.090,00	0,13	634	1,97	+15,90
Andorra	69.966	0,93	468,00		174,0
		5,41		31,17	

Comarques	Agricultura i ramaderia		Indústria		Construcció		Serveis		TOTAL
Catalunya	62.954	2,08	527.110	17,37	214.264	7,06	2.229.589	73,49	3.033.916
Alt Empordà	2.899	5,45	5.955	11,19	5.107	9,59	39.266	73,77	53.228
Garrotxa	598	2,54	7.033	29,93	1.984	8,44	13.884	59,08	23.500
Ripollès	386	3,43	3.164	28,10	1.166	10,35	6.545	58,12	11.261
Berguedà	799	5,16	2.986	19,30	1.868	12,07	9.819	63,46	15.472
Cerdanya	636	7,09	546	6,08	1.457	16,23	6.337	70,81	8.975
Alt Urgell	627	6,67	1.045	11,11	950	10,10	6.781	72,12	9.402
Andorra (2010)	152	0,39	1.693	4,30	4.657	11,82	16.612 (?)	42,17	39.393
Pallars Sobirà	215	6,65	213	6,59	522	16,14	2.283	70,59	3.234
Pallars Jussà	550	10,18	403	7,46	657	12,16	3.792	70,21	5.401
Alta Ribagorça	65	3,47	201	10,72	256	13,65	1.353	72,16	1.875
Vall d'Aran	80 (2001)	1,78	179	3,98	379	8,43	3.878	86,29	4.494

Estadística de població / Cens de població / Relació amb l'activitat econòmica / Per sectors d'activitat (2011)

Les set comarques pirinenques catalanes, més Andorra, no som ni el 6 per cent de la població catalana, en un territori que és més d'una tercera part de Catalunya: 5/30.

Aquesta visió d'un plànol de les comarques pirinenques catalanes més Andorra és enganyosa, ja que mentre que hi ha comarques d'una relativa extensió (Alt Empordà, Alt Urgell i Pallars Sobirà), n'hi ha de petites com la Cerdanya, l'Alta Ribagorça i la Vall d'Aran.

I quant a població, hi ha comarques relativament poblades (Alt Empordà, Garrotxa, Berguedà i Andorra) i hi ha comarques molt poc poblades (Pallars Sobirà i Jussà, Alta Ribagorça i Vall d'Aran), amb una densitat baixíssima, de 5,3 habitants per quilòmetre quadrat, quan la mitjana catalana és de 235,3 habitants per quilòmetre quadrat: 5/235. Però cal que contestem l'interrogant que he posat com a títol per aquesta comunicació: *Comarques pirinenques, comarques turístiques?*

Lamentablement no he aconseguit totes les dades d'Andorra, però malgrat això crec que podem donar una imatge general de les comarques pirinenques catalanes més Andorra prou aproximada.

Si mirem les darreres dades existents sobre els sectors d'activitat de les comarques pirinenques catalanes (que són del 2011) podem veure molt clarament que el sector serveis és al Pirineu, com a la resta de Catalunya, al qual es dedica la major part de la població.

També és important constatar que l'agricultura, malgrat la seva quasi total desaparició, continua sent una activitat important a les comarques pirinenques (totes les comarques per sobre de la mitjana catalana, del 2,08), menys la Vall d'Aran (1,78). Andorra té el menor percentatge (0,39). Destaca i sobta el relleu de l'agricultura i ramaderia al Pallars Jussà (10,18).

Comarques	Hostaleria (2001)		Comerç i reparació (2001)		Electricitat, gas i aigua (2001)		Transports i comunicacions (2001)		TOTAL
Catalunya	155.579	5,13	450.431	14,85	18.993	0,63	189.641	6,25	3.033.916
Alt Empordà	4424	8,31	8.962	16,84	251	0,47	2412	4,53	53.228
Garrotxa	971	4,13	2.900	12,34	97	0,41	778	3,31	23.500
Ripollès	705	6,26	1.458	12,95	98	0,87	442	3,93	11.261
Berguedà	840	5,43	2.327	15,04	171	1,11	669	4,32	15.472
Cerdanya	779	8,68	1.072	11,94	34	0,38	218	2,43	8.975
Andorra (2010)	4956	12,58	9.977	25,33	161	0,41	1185	3,01	39.393
Alt Urgell	668	7,10	1.497	15,92	43	0,46	525	5,58	9.402
Pallars Sobirà	403	12,46	325	10,05	37	1,14	170	5,26	3.234
Pallars Jussà	326	6,04	688	12,74	85	1,57	199	3,68	5.401
Alta Ribagorça	200	10,67	214	11,41	58	3,09	62	3,31	1.875
Vall d'Aran	757	16,84	722	16,07	34	0,76	107	2,38	4.494

Estadística de població / Cens de població / Relació amb l'activitat econòmica / Per certes branques (hostaleria, i comerç i reparació) d'activitat (2001)

El que és curiós és que el Ripollès sigui la comarca pirinenca amb menys sector serveis (58,12), molt per sota de la mitjana catalana (73,49).

I també és curiós veure que la Vall d'Aran té un sector serveis (86,29) molt per sobre de la mitjana catalana (73,49).

Però cal tenir molt present que la indústria és, per sobre de la mitjana de Catalunya (17,37), un sector amb una forta implantació a la Garrotxa (29,93), el Ripollès (28,10) i el Berguedà (19,30); és residual a Andorra (4,30) i a la Vall d'Aran (3,98).

La Garrotxa, el Ripollès i el Berguedà són comarques pirinenques industrials.

Cal prestar atenció al sector de la construcció, que el 2011 (ja en plena *crisi del totxo*) és per sobre, i bastant per sobre, de la mitjana catalana (7,06) a totes les comarques pirinenques catalanes, amb una nota notable a la Cerdanya (16,23) i el Pallars Sobirà (16,14). A Andorra la construcció també té una forta presència (11,82).

En la branca d'activitat de l'hostaleria sols en el cas de la Garrotxa (4,13) estem per sota de la mitjana catalana (5,13). I destaca la importància de l'hostaleria a la Cerdanya (8,68), l'Alt Urgell (7,10), el Pallars Sobirà (12,46), menys al Pallars Jussà (6,04), però igualment notable a l'Alta Ribagorça (10,67) i desfermat a la Vall d'Aran (16,84). Andorra també esta en aquesta situació (12,58).

Però més que el sector del comerç i reparació, destacaria el paper del sector comerç i reparació, sempre en relació a la mitjana catalana (14,85) en comarques pirinenques catalanes l'Alt Empordà, (16,84), el Berguedà (15,04), l'Alt Urgell (15,92) i la Vall d'Aran (16,07). El cas d'Andorra és fora de mides (25,33).

Però abans d'anar a conclusions, voldria que paréssiu atenció a la branca de transports i comunicacions. Les comarques pirinenques catalanes tenen un dèficit important. Si la mitjana catalana en aquesta branca d'activitat és del 6,25, totes les comarques

analitzades aquí estan per sota i moltes vegades molt per sota: l'Alt Empordà (4,53), la Garrotxa (3,31), el Ripollès (3,93), el Berguedà (4,32), la Cerdanya (2,43), l'Alt Urgell (5,58), el Pallars Sobirà (5,26), el Pallars Jussà (3,68), l'Alta Ribagorça (3,31) i la Vall d'Aran (2,38). A Andorra també estem en aquest segment (3,01).

Conclusions

- Comarques pirinenques, comarques turístiques? Sí en els casos dels territoris més occidentals: la Cerdanya, l'Alt Urgell, Andorra, el Pallars Sobirà, el Pallars Jussà, l'Alta Ribagorça i la Vall d'Aran.
- La Garrotxa, el Ripollès i el Berguedà són comarques industrials.
- La importància del comerç i reparació, però amb una distribució desigual i excèntrica: l'Alt Empordà, el Berguedà, l'Alt Urgell, Andorra i la Vall d'Aran.
- L'excentricitat de la Vall d'Aran i Andorra en molts aspectes.